

**PERCEPTION OF ILLNESS AND HEALTH PROMOTING
BEHAVIOR OF THE ELDERLY UNDER THE UNIVERSAL
COVERAGE PROGRAM, BURIRAM PROVINCE**

SUKANYA PHOOLPHOKLANG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN FAMILY HEALTH
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2006

ISBN 974-04-7676-7

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

การรับรู้ความเจ็บป่วยและพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
จังหวัดบุรีรัมย์ (PERCEPTION OF ILLNESS AND HEALTH PROMOTING BEHAVIOR OF THE
ELDERLY UNDER THE UNIVERSAL COVERAGE PROGRAM, BURIRAM PROVINCE)

สุกัญญา พูลโพธิ์กลาง 4636630 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : กนิษฐา จำริญสวัสดิ์ ส.ด. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข), สุธรรม
นันทมงคลชัย ปช.ด. (ประชากรศาสตร์), โชคชัย หมั่นแสวงทรัพย์ (ว.กุมารเวชศาสตร์)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาการรับรู้ความเจ็บป่วย พฤติกรรมการ
ส่งเสริมสุขภาพ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่าง คือ
ผู้สูงอายุที่อยู่ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 341 คน เลือก
กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 17 ตุลาคม - 31 ตุลาคม 2548
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, ANOVA test, Pearson's Product
Moment Correlation และ Multiple regression analysis

ผลการศึกษา พบว่า ภาวะเจ็บป่วยในปัจจุบันที่พบมากที่สุด chez ผู้สูงอายุ ได้แก่ ปวดหลัง ปวดคอ ปวดเข่า
ร้อยละ 67.5 โรคเรื้อรังที่พบมากที่สุด ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 36.9 ผู้สูงอายुर้อยละ 53.7 มีพฤติกรรม
การส่งเสริมสุขภาพระดับปานกลาง ร้อยละ 30.2 มีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพระดับสูง และร้อยละ 16.1 มี
พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพระดับต่ำ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม
การส่งเสริมสุขภาพ การมีโรคประจำตัว ภาวะเจ็บป่วยในปัจจุบัน ระยะเวลาที่ใช้เดินทางไปสถานบริการสุขภาพ
การได้รับความรู้/คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การรับรู้สิทธิประโยชน์ของบัตรทอง และแรงสนับสนุนทาง
สังคม ส่วนปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุได้ คือ
อาชีพ ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ภาวะเจ็บป่วยในปัจจุบัน การได้รับความรู้/คำแนะนำจาก
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และแรงสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของ
ผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 42.1

จากผลการศึกษาที่ได้ ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ มีการเข้าไปให้ความรู้ / คำแนะนำเกี่ยวกับการ
ส่งเสริมสุขภาพในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่เน้นเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ

PERCEPTION OF ILLNESS AND HEALTH PROMOTING BEHAVIOR OF THE ELDERLY UNDER THE UNIVERSAL COVERAGE PROGRAM, BURIRAM PROVINCE

SUKANYA PHOOLPHOKLANG 4636630 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN FAMILY HEALTH

THESIS ADVISORS : KANITTHA CHAMROONSAWASDI, Ph.D. (MEDICAL SOCIAL SCIENCE AND PUBLIC HEALTH), SUTHAM NANTHAMONGKOLCHAI, Ph.D. (DEMOGRAPHY), CHOKCHAI MUNSAWAENGSUB, M.D.,Dip.THAI BOARD OF PEDIATRICS

ABSTRACT

This cross sectional survey research is aimed at studying perception of illness, health promoting behaviors, and factors affecting the health promoting behaviors of the elderly. The sample group is 341 elderly who were under the universal coverage program and living in Buriram province. The sample group is selected from a simple random sampling method and data was collected by structured interview during October 17, 2005 to October 31, 2005. The data analysis was done by using frequency, percentage, average, standard deviation, t-test, ANOVA test, Pearson's Product Moment Correlation and Multiple Regression Analysis.

The results found that present illnesses of the elderly were mostly muscular and joint pain (67.5 %). The chronic illness found most was hypertension (36.9 %). Approximately half of the elderly (53.7 %) had health promoting behaviors at a moderate level, followed by high level (30.2 %) whereas low level was 16.1 percent. The factors significantly related to the health promoting behaviors of the elderly (p -value < 0.05) were sex, age, occupation, income, marital status, knowledge on health promoting behaviors, chronic illness, present illness, time spent on traveling to the health care service, experience to obtain knowledge or information from health promoting personnel, perceived benefits of gold card and social support. For the predisposing factors, enabling factors and reinforcing factors that together predict health promoting behaviors of the elderly were occupation, knowledge on health promoting behaviors, present illness, experience to obtain knowledge or information from health promoting personnel, and social support which predicted health promoting behaviors of the elderly correctly at 42.1 percent.

From the research findings, there are suggestions for all stakeholders to perform as follows: do the activities to promote health behavior in the community, give the knowledge or information about health promoting behavior in the community in order to be concordant with the policy of universal coverage program which emphasizes more a proactive strategy than a reactive strategy.

**KEY WORDS: PERCEPTION OF ILLNESS/HEALTH PROMOTING BEHAVIOR/
THE ELDERLY UNDER THE UNIVERSAL COVERAGE
PROGRAM**

152 P. ISBN 974-04-7676-7